

AUTE

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, el 30 de novembre del 2017

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY i els Magistrats M.I. Sr. Vincent ANIÈRE i M.I. Sra. Eulàlia AMAT LLARI, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- Les Sres. X i Y M.M. van presentar un escrit, de data 31-01-2017, en el que afirmaven ser legitimàries de la Sra. C.G.T., alhora que en data 26-09-2003 van acceptar l'herència de la Sra. C.G.T., representades per la seva mare, la Sra. R.M.M.R.

Així mateix, exposen que tenen un litigi de tipus hereditari amb la seva mare, que és legatària de l'usdefruit de l'herència de la Sra. C.G.T., en relació a l'administració de l'herència i a l'abast objectiu de l'usdefruit de la mare.

Per escrit, de data 16-02-2017, la representació processal de la Sra. R.M.M.R. va comparèixer i, després d'indicar que havia tingut coneixement de la pendència d'aquest procediment, manifestava que existien diverses qüestions controvertides amb la part agent : existència de comunitat hereditària, a qui correspon la decisió de quins béns resten exclosos de l'àmbit objectiu de l'usdefruit i el valor dels béns.

II.- L'Hble. Batlle va dictar Aute, de data 6-03-2017, amb la següent part decisòria:

“Declarar la improcedència de tramitar la petició continguda en l'escrit presentat per les Sres. X i Y M.M. en data 31 de gener de 2017 pel present procediment de jurisdicció voluntària, i procedir a l'arxiu de les presents actuacions sense altre tràmit.”

III.- La representació processal de les Sres. Y i X M.M. va interposar recurs contra l'Aute dictat a la instància. En data de registre 29-06-2017, va articular el seu escrit de conclusions, en mèrits del qual i en consonància amb els arguments exposats, demanava la revocació de la resolució d'instància.

Pel contrari, la part recorreguda, per escrit de contesta a les conclusions, de data 11-07-2017, va sol·licitar la desestimació del recurs, amb imposició a la part recurrent de les costes processals.

IV.- Per Aute, de 7-09-2017, es van admetre les proves documentals de les parts recurrent i recorreguda.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY.

FONAMENTS DE DRET

I.- Els motius o greuges contra l'Aute d'instància són els següents.

En primer terme, entén que les legitimàries que, a la vegada són hereves, es poden atribuir la llegítima i el gravamen usufructuari no limita el dret a la llegítima ni a escollir els béns que la conformen.

Així, es poden atribuir la llegítima pel procediment de jurisdicció voluntària perquè són hereves i legitimàries, de manera que han de lliurar i rebre la llegítima respectivament.

En segon terme, manifesta que el procés 4000368/2015 no té per objecte la determinació de la llegítima sinó el lliurament de la possessió, inclòs el control i el domini, de tot el patrimoni per manca de gravamen de l'usdefruit, així com el passament de comptes amb la mare i la nul·litat de l'acceptació. Afirmar que aquest procés no té les mateixes parts ja que les hereves i legitimàries són les úniques facultades per decidir l'atribució de la llegítima.

En darrer terme, considera que si aquest no és el procés o que cal finalitzar l'anterior procés ordinari pendent, es sol·licita que el Tribunal exposi la forma o solució per tal que les recurrents puguin gaudir del dret a la llegítima.

II.- El present recurs no pot prosperar, encara que per un seguit de raons diferents als exposats per la resolució d'instància.

L'Aute d'instància entén que concorre controvèrsia entre les parts i una causa judicialitzada, per la qual cosa falta un dels elements constitutius de la jurisdicció voluntària.

La jurisdicció voluntària esdevé adequada quan cal la intervenció de l'autoritat judicial o del Notari i no existeix controvèrsia entre les parts. El

procediment de jurisdicció voluntària es justifica en aquells supòsits en els que es requereix la intervenció d'una autoritat per les limitacions a l'autonomia de la voluntat, per la manca de les voluntats per a la constitució o eficàcia d'un dret o per la importància de la matèria o com aquesta es projecta sobre els interessats.

En el cas present, s'han d'examinar les pretensions que articula la part promotora de l'expedient de jurisdicció voluntària. Així, en el seu escrit de 31-01-2017, demana:

- La declaració del dret a la llegítima de les Sres. X i Y M.M.
- A escollir com a hereves els béns sobre els quals detraure la llegítima.
- A atribuir la llegítima sobre una relació de béns que exposava (foli 5 de l'escrit).
- La notificació d'aquesta decisió a la legatària.
- La publicació per edictes de la present atribució de llegítima.

Atès que les promotores del procediment de jurisdicció voluntària acumulen la doble qualitat d'hereves i de legitimàries, i que la llegítima constitueix una atribució legal que el causant ha d'efectuar a favor de determinats parents per diferents mitjans, el present procediment no solament esdevé absolutament innecessari sinó que tampoc es precisa en aquest la intervenció de la mare com a usufructuària universal de l'herència.

En efecte, les promotores del present procés tenen dret a la llegítima, de conformitat amb el dret successori del Principat, i com a hereves, que alhora són en la successió de la Sra. C.G.T., han de procedir a pagar les llegítimes. No es tracta d'atribució com indiquen les agents, per quant la llegítima ja fou atribuïda (clàusula segona del testament) i aquestes són legitimàries per dret de representació del seu pare.

Del que es tracta ara és de procedir al pagament de la llegítima. Tant a Catalunya com a Andorra, des de la Constitució de Felip II de 1585 a les corts de Montsó, els hereus, com a obligats a lliurar les llegítimes, poden pagar aquesta en diners, encara que no n'hi hagi a l'herència, o amb béns hereditaris. I arribats a aquest punt, és quan poden sorgir controvèrsies entre el legitimari que no es conforma amb els béns triats per l'hereu i és el procediment de jurisdicció voluntària l'idoni per a resoldre les qüestions referents a la qualitat i valor dels béns que es pretenen adjudicar al legitimari.

No obstant, en aquest cas aquest conflicte d'interessos, a resoldre per la jurisdicció voluntària, no es pot produir, tota vegada que són les mateixes hereves les que estan d'acord en adjudicar-se un seguit de béns en pagament de la seva llegítima. Per tant, és obvi que no s'escau tampoc des d'aquesta òptica iniciar cap procediment de jurisdicció voluntària.

Aleshores, la determinació i concreció dels béns es pot portar a terme per les pròpies hereves i legitimàries, sense perjudici que serà en el procés ordinari que s'està tramitant, en el que s'haurà de resoldre l'àmbit objectiu de l'usdefruit de la mare; és a dir, si grava la totalitat de l'herència o només el 75% i, en conseqüència si els béns adjudicats es troben lliures o no de gravamen. Així mateix, també podrà discutir en un procediment contenciós l'usufructuària si l'adjudicació dels béns correspon a la quota legitimària o excedeix aquesta, la qual cosa també tindrà a veure amb la valoració que s'hagi realitzat del cabal hereditari.

Però el pagament de béns a les legitimàries per part de les hereves no perjudica a l'usufructuària universal i no precisa la intervenció judicial ni, en conseqüència, la notificació a l'usufructuària ni cap proclama edictal.

III.- La desestimació del recurs no s'ha de traduir en la imposició de les costes processals, no solament perquè l'argumentari de la Sala esdevé divers del emprat a la instància, sinó també perquè ens troben en un procediment de jurisdicció voluntària,

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas.-

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

DESESTIMAR el recurs interposat per la representació processal de les Sres. X i Y M.M. contra l'Aute, de data 6-03-2017, dictat per l'Hble. Batlle, que confirmem en la seva part decisòria. Sense efectuar imposició de les costes processals.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-